

Supported employment

Erfarenheter från forskning och praktik

Vad?

- Stöd att säkra och upprätthålla en anställning på den öppna arbetsmarknaden
- Tidig (omedelbar) inriktning på reguljärt arbete

Hur?

- Individuellt utformat stöd utifrån individens val och preferenser
- Ingen exkludering pga diagnos, antagande om arbetsförmåga etc
- Stödet är inte tidsbegränsat

Varför?

- Stöd för att få jämlika villkor i arbetslivet
- Alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska kunna delta på jämlika villkor i samhället

Supported employment

Vad skiljer Supported employment (SE) från Individual placement and support (IPS)

Supported employment

SE

Olika målgrupper,
Utvecklat av olika intressentgrupper
Olika kvalitetsindikatorer

IPS

Personer med (allvarlig) psykisk
funktionsnedsättning
Utvecklat av forskare (och praktiker)
IPS fidelity scale (manual)

Kvalitetsindikatorer IPS

- Målet med IPS är en anställning på den öppna arbetsmarknaden.
- Sökande efter arbete påbörjas snabbt i processen.
- Deltagande i IPS ska vara utifrån individens val och ingen ska exkluderas från att delta i IPS på grund av personliga förutsättningar.
- Arbetsrehabiliteringen ses som en integrerad del av den psykiatriska vården.
- Stödet ges utifrån individens behov och är inte tidsbegränsat.
- Individens preferenser och val, snarare än professionella bedömningar, styr utformningen av stödet.
- För att individen ska kunna göra informerade val erbjuds rådgivning kring försörjning och sociala förmåner.
- Stödorganisationen arbetar systematiskt med att involvera och bygga nätverk med lokala arbetsgivare.

Hur arbetar man i SE och IPS?

Ett sätt att tänka:

- Alla har förmågor och resurser – om man får rätt förutsättningar
- Individen är styrande i sin egen process – Empowerment
- Arbete är viktigt för delaktighet i samhället – "inkluderingsstöd"

Ett sätt att göra:

Yrkesprofilering/kartläggning

Jobb matchning

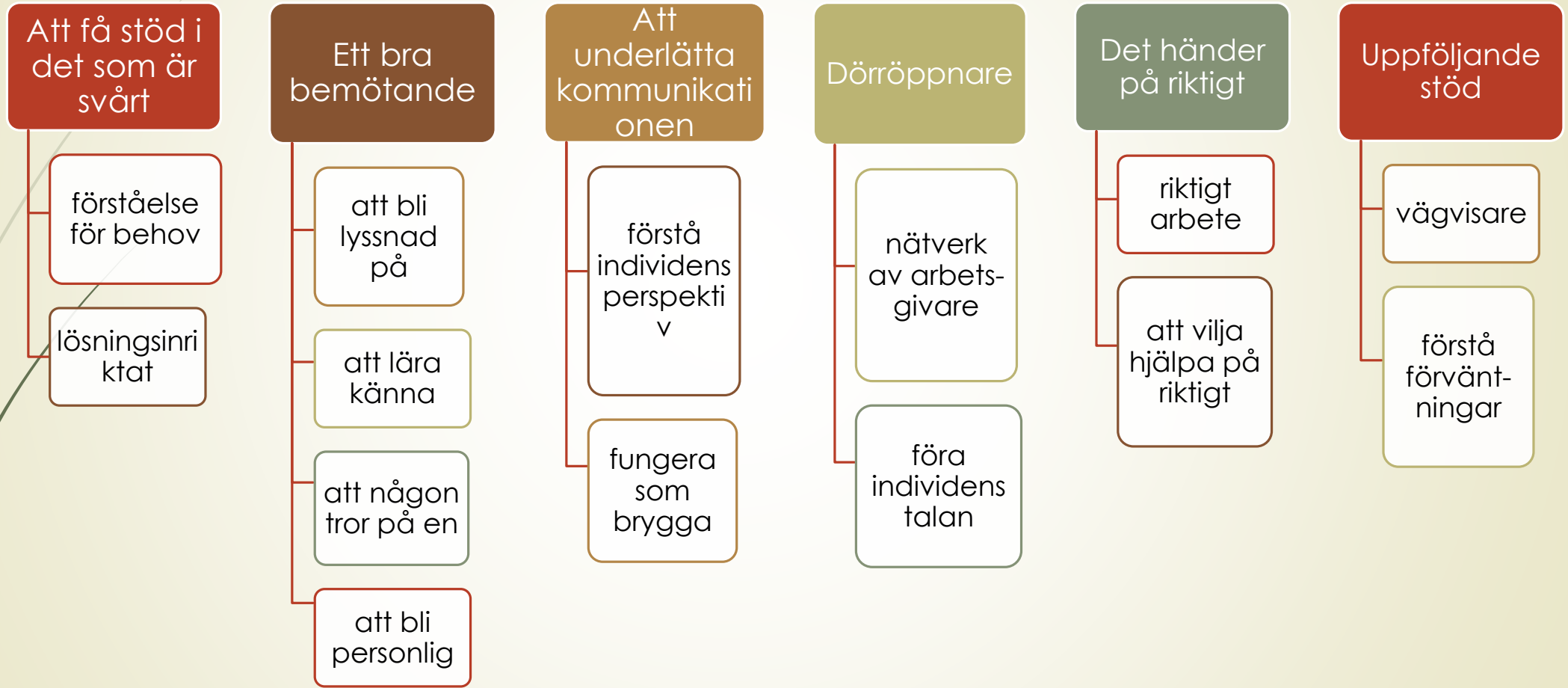
Arbetsintroduktion

Stöd under anställning

Vad skiljer SE/IPS från "det vanliga" sättet arbeta med målgruppen?

Traditionell funktionshinderomsorg och arbetslivsinriktad rehabilitering	Supported employment
Utgår från en medicinsk syn på funktionsnedsättning, som en individuell oförmåga	Utgår från en miljörelativ syn på funktionshinder
Rehabilitering utgår ofta från en stegvis modell där individen ses gå från sjuk till frisk, i en linjär riktning	Funktionsnedsättning ses inte som ett hinder för att kunna arbeta och den enskilde behöver därför varken "botas eller bättras" för att kunna arbeta i ett lönearbete
I habiliteringen ses inte lönearbete som målsättning utan att individen ska hållas sysselsatt, t.ex. i daglig verksamhet.	Den enskildes ges stöd att säkra en anställning
För att kunna delta i sysselsättningar ska de professionella göra en bedömning av individens funktionsnedsättning och/eller arbetsförmåga för att kunna avgöra individens lämplighet och/eller behov av anpassningar och stöd	Inga bedömningar av funktionsnedsättning eller förmåga för att få tillgång till insatsen utan synen på funktionshinder är miljörelativ, att barriärer i omgivningen kan leda till att en funktionsnedsättning blir ett funktionshinder.
Organisationen styr verksamheter efter vad den/de anser vara lämpligt för personer med funktionsnedsättning att sysselsätta sig med	Individen ska vara styrande i sin rehabiliterings- eller habiliteringsprocess
Sysselsättningar som erbjuds är ofta exkluderande för andra utanför målgruppen och betraktas som särskil(j)da verksamheter för personer med funktionsnedsättning	Arbetet ska utföras på den öppna arbetsmarknaden och eventuella funktionshinder reduceras genom anpassningar på arbetsplatsen

Deltagares perspektiv på stödet i SE/IPS

Arbetsgivares perspektiv på SE/IPS

Supported employment i Sverige

- ▶ Utbredd användning
- ▶ Metoden fungerar men stöter på barriärer i en svensk kontext
 - ▶ Skillnad i såväl synsätt som arbetssätt gentemot traditionellt uppbyggd verksamhet inom området
 - ▶ Medicinskt vs miljörelativt synsätt
 - ▶ Linjär vs cirkulär re/habilitering
 - ▶ Målsättning sysselsättning vs anställning
 - ▶ Professionen styr vs individen styr
 - ▶ Organisering av vård och välfärd
 - ▶ Begränsande uppdrag inom sektorerna vård/omsorg/arbete
- ▶ Studier visar
 - ▶ SE och IPS effektivare än andra insatser för målgruppen
 - ▶ Ökad anställningsgrad
 - ▶ Men det finns könsskillnader
 - ▶ Minskade symptom
 - ▶ Ökad livskvalitet
 - ▶ Kostnadseffektivt

Övergripande bild från olika SE/IPS-projekt

- Arbetsättet är personcentrerat
 - Deltagares preferenser och behov är vägledande för stödet
 - Skillnad mot andra arbetsätt/verksamheter
 - Mycket positivt enligt deltagare
- Engagemang hos SE/IPS-professionella och chefer
 - Professionell relevans
 - Stolthet
 - Ger resultat

Övergripande bild från SE/IPS-projekt

- ▶ SE är mer än att "bara" få ett jobb
 - ▶ Självkänsla – att man (åter)får ett värde
 - ▶ Self-efficacy – ökad tilltro till egen förmåga
 - ▶ Strategier för att hantera arbete – återhämtning/funktionsnedsättning
 - ▶ Tillit till samhället
 - ▶ Ordna upp livssituation
 - ▶ Att livet rullar på "i rätt riktning"
- ▶ Socialt arbete
 - ▶ Målgrupp med komplexa behov
 - ▶ Förändring nödvändig för etablering på arbetsmarknaden
 - ▶ "Lappa och laga" ett fragmentariskt välfärdssystem
- ▶ Kombination socialt arbete + stöd till arbete saknas
 - ▶ Deltagare i stort behov av denna typ av stöd
 - ▶ Ingen annan erbjuder det

Leder SE/IPS till inklusion i arbetslivet?

- ▶ Objektivt" mätt – andel i jobb
 - ▶ Fler får anställning genom SE/IPS än genom traditionell verksamhet
 - ▶ Många fler får sysselsättning – praktik
 - ▶ Många återfinns i "funktionshinderspecifika" arbetsuppgifter och branscher
 - ▶ Handel
 - ▶ Assistent – allt i allo
- ▶ Verkar delvis vara påverkat av
 - ▶ Individens självbestämmande vilken betydelse professionella tillskriver detta
 - ▶ vilken betydelse professionella tillskriver vikten av att följa aktiveringspolitikens logik
 - ▶ Arbetsgivares föreställningar om personer med funktionsnedsättning och förmågor/produktivitet

Subjektivt upplevt

Social inklusion

Vara en värdefull arbetare

Känsla av tillhörighet

Kompetens

Schyssta arbetsvillkor

Naturligt
stöd

Vara någon
för andra

Del av en större
gemenskap

Öppenhet om
funktionsnedsättning

Distributiv och
procedur rättvisa

Kunskap om
arbetspraktiker och
sociala strukturer

Nära relationer

Tack för mig!

- ▶ Vid frågor eller referenser, maila gärna:
- ▶ johanna.gustafsson@oru.se

